

ЯЩЕНКО Андрій Миколайович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1, Харківський національний університет внутрішніх справ, <https://orcid.org/0000-0003-3956-3487>

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ ПОЖЕЖНА ТА ТЕХНОГЕННА БЕЗПЕКА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Ященко А.М. Щодо визначення понять пожежна та техногенна безпека у кримінальному праві України.

У статті здійснюється теоретико-правовий аналіз об'єкта кримінального правопорушення, передбаченого ст. 270 Кримінального кодексу України «Порушення встановлених законодавством вимог пожежної або техногенної безпеки». Констатується відсутність ґрунтовних комплексних наукових розробок із означеного питання. Визначається, що основним при визначенні безпосереднього об'єкта складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 270 Кримінального кодексу України «Порушення встановлених законодавством вимог пожежної або техногенної безпеки», є поняття «вимоги пожежної безпеки» і «вимоги техногенної безпеки». Констатується, що вказані дефініції є майже не розглянутими в сучасному праві України. Окрім того, вони абсолютно не розглянуті у кримінально-правовому аспекті. Констатується, що «пожежна безпека» і «техногенна безпека» повинні характеризуватися через поняття «вимоги». Аналізується законодавство України, у якому регулюються вимоги пожежної і техногенної безпеки. Зроблено висновок, що дотримання вимог пожежної та техногенної безпеки покладається законом на чітко визначене коло осіб. Причому це концептуально залежить від зв'язку цієї особи з об'єктом, на якому повинні дотримуватися вимоги пожежної та техногенної безпеки. Усе це дозволяє поставити питання про те, що відповідальність за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 270 Кримінального кодексу України, можуть нести спеціальні суб'єкти. Це питання вимагає глибокого розроблення та аналізу, результатом якого можуть стати пропозиції щодо внесення до ст. 270 КК України чітко визначеного переліку суб'єктів означеного правопорушення.

Ключові слова: склад кримінального правопорушення, кримінальна відповідальність, громадська безпека, об'єкт кримінального порушення, вимоги пожежної безпеки, вимоги техногенної безпеки, суб'єкт кримінального правопорушення.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Одним з питань, що завжди привертає увагу вчених у галузі права – є об'єкт кримінального правопорушення. Відповідно до панівної доктрини сучасного кримінального права, об'єкт є обов'язковим елементом будь-якого складу кримінального правопорушення, його правильне визначення має концептуальне значення для правильної кваліфікації вчиненого правопорушення, визначення тяжкості заподіяної шкоди, відмежування певного складу правопорушення від суміжних складів та ін. Але водночас окремі автори стверджують, що ситуація, яка складається навколо проблематики окреслення об'єкта кримінального правопорушення, свідчить про те, «що як у вітчизняній правоохоронній та судовій практиці, так і в теорії кримінального права він поступово втрачає своє принципове значення та з обов'язкового елементу будь-якого злочину (кримінального правопорушення – авт.) перетворюється на другорядний. Правозастосовувач під час встановлення підстави кримінальної відповідальності найчастіше взагалі не звертає на нього увагу, презюмуючи наявність об'єкта у зв'язку з криміналізацією відповідного діяння, а доктрина якщо й згадує про цей елемент складу, то здебільшого як данина вітчизняній традиції. Така тенденція є вкрай негативною, оскільки суперечить законодавчим уявленням про підстави кримінальної відповідальності та усталеним поглядам стосовно чотирьохелементної структури складу» [1, с. 60] кримінального

правопорушення. І з наведеною позицією І. Чугунікова у цьому випадку важко не погодитися. Вказаний автор щодо причин поступового нівелювання дослідження об'єкта кримінального правопорушення також визначає те, «що ігнорування об'єкта злочину (кримінального правопорушення – авт.) як повноцінного елементу складу як у теорії так і на практиці пов'язане в сучасних умовах ще з одним фактором – інтеграцією України в європейський простір та ідеєю узгодження національного кримінального законодавства з європейськими стандартами. Як відомо, західна кримінально-правова доктрина поняттям «об'єкт злочину» (кримінального правопорушення – авт.) не оперує та як необхідний елемент злочинного діяння його не розглядає, обмежуючи структуру останнього найчастіше двома елементами – матеріальним і моральним. Така концепція зумовлена також концепцією формального визначення поняття злочину, яку сповідує західний законодавець... Вітчизняні доктрина і законодавство, як уже зазначалося, стоять на принципово інших позиціях, оперуючи поняттям злочину (кримінального правопорушення – авт.), виокремлюючи його необхідний елемент – об'єкт...» [1, с. 60]. Саме тому для недопущення втрати наукового та практичного значення, теоретико-правове дослідження об'єкта кримінального правопорушення має актуальність і безумовну важливість. Слід зазначити, що комплексний аналіз здійснювався далеко не щодо всіх складів кримінальних

правопорушень, що містяться у чинному Кримінальному кодексі України. Це стосується, зокрема, і складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 270 КК України «Порушення встановлених законодавством вимог пожежної або техногенної безпеки».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід констатувати, що склад кримінального правопорушення, передбаченого ст. 270 КК України «Порушення встановлених законодавством вимог пожежної або техногенної безпеки», є дослідженим не вповні, зокрема це стосується і безпосереднього об'єкта вказаного кримінального правопорушення. Але окремі питання об'єкта правопорушення і досліджуваного, зокрема, розглядалися: П. Афанасьєвим, К. Гавриловою, С. Денісовим, М. Коржанським, О. Мартином, С. Мосовим, А. Музиною, В. Тацієм тощо.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є теоретико-правовий аналіз змісту безпосереднього об'єкта складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 270 КК України «Порушення встановлених законодавством вимог пожежної або техногенної безпеки» і окреслення поняття «вимоги пожежної безпеки» та «вимоги техногенної безпеки».

Виклад основного матеріалу дослідження. У чинному кримінальному праві на сьогодні загалом склалося загальноприйняте уявлення як про поняття складу кримінального правопорушення, так і щодо його ознак та елементів як змісту безпосереднього об'єкта складу зазначеного кримінального правопорушення» [2, с. 107].

Безпосередній об'єкт складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 270 КК України, окремі автори визначають як «пожежна безпека, тобто частина громадської безпеки, яка стосується попередження виникнення і поширення пожеж» [3]. Але аналіз диспозиції ст. 270 КК України чітко показує, що йдеться не тільки про пожежну безпеку, а й про техногенну безпеку. Впевнено можна констатувати, що однозначне розуміння об'єкта кримінального правопорушення, передбаченого ст. 270 КК України, залежить від змісту та обсягу правового розуміння поняття «пожежна безпека» і «техногенна безпека». Законодавець, формуючи диспозицію ст. 270 КК України, використовує поняття пожежної безпеки і техногенної безпеки, але визначення їх у чинному КК України не дає. Тобто диспозиція в цьому випадку є бланкетною, оскільки для уясування змісту та обсягу цих понять необхідно звертатися до інших нормативно-правових актів.

Визначенню підлягають обидва поняття, що містяться в ч. 1 ст. 270 КК України. Здебільшого проведений аналіз засвідчує, що автори,

які у своїх наукових працях хоч і пропонують дефініції зазначеним вище поняттям, але дають їх не в ракурсі кримінально-правового регулювання. Водночас теоретичні поняття пожежної безпеки є певним чином типовими і характеризуються змістовною спільністю.

Так, у літературі пропонуються такі визначення: «пожежна безпека – відсутність неприпустимого ризику виникнення і розвитку пожеж та пов'язаної з ними можливості завдання шкоди живим істотам, матеріальним цінностям і довкіллю» [4]; або «пожежна безпека – це сукупність урегульованих нормативно-правовими актами суспільних відносин, спрямованих на створення таких внутрішніх і зовнішніх умов існування будь-якого об'єкта чи суб'єкта, що виключається неприпустимий ризик виникнення та розвитку пожежі, забезпечується запобігання можливості впливу небезпечних факторів пожежі на живих істот, матеріальні цінності та довкілля, а також попередньо впроваджуються заходи, які будуть сприяти гасінню пожеж» [5].

Цікавим є те, що найбільш лаконічне визначення зазначеного поняття дає саме законодавець у Кодексі цивільного захисту України «пожежна безпека – стан захищеності життя та здоров'я людини, майна, навколишнього природного середовища від пожеж, що характеризується досягненням прийнятної рівня ризику виникнення пожежі» [6].

Але при аналізі об'єкта складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 270 КК України, не менш важливим є і розуміння поняття «техногенна безпека». Це поняття формує розуміння безпосереднього об'єкта складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 270 КК України, разом з поняттям пожежної безпеки.

Попри абсолютну відсутність цього поняття у сучасній правовій літературі, воно міститься у Кодексі цивільного захисту України. Згідно з його положеннями, «техногенна безпека – відсутність ризику виникнення аварій та/або катастроф на об'єктах, що можуть створити реальну загрозу їх виникнення. Техногенна безпека характеризує стан захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного характеру. Забезпечення техногенної безпеки є особливою (специфічною) функцією захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій» [6].

У цьому випадку слід звернути увагу на те, що законодавець використовує поняття не просто «пожежної» чи «техногенної» безпеки, а говорить саме про «вимоги» пожежної чи техногенної безпеки.

На жаль, аналіз сучасної правової літератури не дозволив виявити різноманітність визначень вимог такого роду. Єдиною вченою, яка зробила спробу дати поняття

пожежної безпеки є К. Гаврилова, яка зазначила, що під встановленими законодавством вимогами пожежної безпеки «слід розуміти положення, які встановлюють норми і правила щодо запобігання виникненню пожеж, мінімізація негативних наслідків» [8, с. 102]. Як визначає названа вчена, ознаки пожежної безпеки містяться як у законах, так і в інших нормативно-правових актах будь-якого рівня. Звідси, до нормативних актів з питань пожежної безпеки належать закони, постанови Кабінету Міністрів України, положення, інструкції, правила, стандарти, норми, локальні акти, які видає адміністрація установ, організацій, підприємств, закладів. Подальший аналіз вимог пожежної безпеки підтвердить позицію цієї авторки. Але, на жаль, з вказаного визначення не можливо зробити висновок про зміст «вимог». Розуміння їх ускладнюється і тим, що вказані вимоги необхідно розглядати стосовно певних об'єктів, що диференціює їх значним чином. Так, виділяється пожежна безпека до територій та будинків та інших споруд, яка визначається за допомогою певних актів. Так, при розміщенні будинків і споруд слід урахувати вимоги пожежної безпеки, викладені в ДБН Б.2.2-12:2018 «Планування і забудова територій» [9]. Виділяється також пожежна безпека щодо утримання будинків, приміщень, споруд, евакуаційних шляхів і виходів, яка повинна здійснюватися відповідно до ДБН «Пожежна безпека об'єктів будівництва». Але цими актами далеко не обмежується правове регулювання щодо дотримання правил пожежної безпеки, існують інші акти, що окреслюють такі вимоги. Варто згадати і положення Кодексу цивільного захисту України, а саме ст. 55 «Заходи щодо забезпечення пожежної безпеки». У ч. 3 вказаної статті зазначається: «забезпечення пожежної безпеки покладається на власника (власників) земельної ділянки та іншого об'єкта нерухомого майна або наймачів (орендарів) земельної ділянки та іншого об'єкта нерухомого майна, якщо це обумовлено договором найму (оренди), а також на керівника (керівників) суб'єкта господарювання, а щодо фізичних осіб-підприємців – особисто». Ч. ч. 6, 7 цього ж Кодексу зазначають: «6. Обов'язок із забезпечення пожежної безпеки в житлових приміщеннях державного, комунального, громадського житлового фондів, фонду житлово-будівельних кооперативів та об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, житлових приміщеннях приватного житлового фонду та інших спорудах, приватних житлових будинках садибного типу, дачних і садових будинках з господарськими спорудами та будівлями покладається на їхніх власників (співвласників), користувачів або наймачів, якщо

це обумовлено договором найму»; «7. Обов'язок із забезпечення пожежної безпеки в багатоквартирному будинку (крім житлових приміщень та нежитлових приміщень громадського призначення) покладається на житлово-будівельний кооператив, об'єднання співвласників багатоквартирного будинку та/або управителя багатоквартирного будинку». У ч. 11 цієї ж статті зазначається, що «власники земельної ділянки та іншого об'єкта нерухомого майна або наймачі (орендарі) земельної ділянки та іншого об'єкта нерухомого майна, керівники суб'єктів господарювання та їх працівники (робітники), що порушують (не виконують) встановлені законодавством вимоги пожежної безпеки, несуть відповідальність відповідно до закону» [6].

Отже, можна зробити проміжний висновок про достатньо велику кількість актів, що регулюють порядок чи режим пожежної безпеки, і їх розгалуженість і специфічність підштовхує до висновку про те, що вимоги пожежної безпеки, особливо на специфічних об'єктах, відомі абсолютно не всім громадянам, які можуть бути суб'єктами кримінального правопорушення, передбаченого ст. 270 КК України, і забезпечити їх дотримання неуповноваженим особам, якщо це неможливо, але дуже ускладнено. Виходячи з викладеного, вимоги дотримуватися пожежної безпеки покладаються на певне коло осіб відповідно до їх зв'язку з певним об'єктом, на якому повинні дотримуватися вказані вимоги. Складність, багатоаспектність вимог щодо дотримання пожежної безпеки однозначно вказує, що знаннями про зміст і обов'язок щодо дотримання таких вимог може володіти тільки певне коло осіб, що підштовхує до думки про необхідність встановлення спеціального суб'єкта складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 270 КК України. Але як контраргумент можна зазначити, що будь-яка особа, навіть не володіючи специфічними знаннями щодо дотримання вимог пожежної безпеки на окремих об'єктах, повинна користуватися здоровим глуздом і розуміти правила поведінки з джерелом підвищеної небезпеки, здатного спричинити наслідки у вигляді пожежі. Хоч і потребує встановлення питання, чи зобов'язана така особа забезпечувати дотримання вимог пожежної безпеки на певному об'єкті. Але воно в будь-якому випадку є достатньо дискусійним.

Щодо техногенної безпеки, то, керуючись положеннями ст. 270 КК України, відповідальність також повинна наступати саме за порушення «вимог техногенної безпеки». Кримінальний кодекс, зрозуміло, перелік таких вимог не наводить. У цьому випадку треба звернутися до «Правил техногенної безпеки», затверджених наказом

Міністерства внутрішніх справ України 05 листопада 2018 року №879 [10]. Згідно з цими Правилами, вони «визначають загальні вимоги до організації техногенної безпеки на підприємствах, в установах, організаціях та на небезпечних територіях і є обов'язковими для виконання керівниками, посадовими особами і працівниками міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування (далі - органи влади), фізичними особами-підприємцями, власниками, керівниками (далі - суб'єкти господарювання) та працівниками підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності» [11]. Як ми бачимо, у ст. 1 зазначених Правил, чітко і вичерпно визначається коло суб'єктів, на яких покладається обов'язок дотримуватися вимог техногенної безпеки. Можна дійти висновку про те, що звичайні, пересічні громадяни, не пов'язані з виконанням певних трудових функцій чи такі, що не обіймають певних посад, не можуть нести відповідальності за недотримання вимог техногенної безпеки, оскільки на них не покладається відповідний обов'язок. І це знову приводить до висновку про необхідність здійснення правового аналізу встановлення спеціального суб'єкта у досліджуваному складі кримінального правопорушення. І якщо щодо пожежної безпеки є можливе розуміння того, що її вимоги повинні дотримуватися усіма особами, то щодо техногенної - переконаність у цьому відсутня. Це підтверджується і тим, що відповідно до вказаних вище Правил «забезпечення техногенної безпеки - сукупність дій органів влади, суб'єктів господарювання, керівників (власників) та відповідальних осіб об'єктів, спрямованих на запобігання аваріям, аварійним та надзвичайним ситуаціям техногенного характеру на небезпечних об'єктах та небезпечних територіях». Це також вказує на чітко обмежене коло осіб, на яких покладаються обов'язки із гарантування техногенної безпеки. Кодекс Цивільного захисту України щодо гарантування техногенної безпеки також зазначає у ст. 51 «Забезпечення техногенної безпеки органами державної влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання» про те, що «1. Діяльність із забезпечення техногенної безпеки є складовою виробничої, експлуатаційної та іншої діяльності

відповідних посадових осіб і працівників підприємств, установ, організацій. Ця вимога відображається у відповідних статутах або положеннях. 2. Забезпечення техногенної безпеки суб'єкта господарювання покладається на його керівника. 3. Забезпечення вимог техногенної безпеки та цивільного захисту під час проєктування, будівництва об'єктів, будівель і споруд покладається на уповноважені органи містобудування та архітектури, замовників, забудовників, проєктувальників та будівельні організації. 4. Забезпечення техногенної безпеки в жилих приміщеннях державного, комунального, приватного житлового фонду, фонду житлово-будівельних кооперативів покладається на житлово-експлуатаційні організації, квартиронаймачів та власників квартир, а в жилих будинках приватного житлового фонду - на їх власників або наймачів, якщо це обумовлено договором найму» [6].

Як ми бачимо, обов'язок суб'єкта дотримуватися вимог техногенної безпеки також концептуально пов'язується саме з зв'язком певного суб'єкта з певним об'єктом, приміщенням чи територією.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У результаті проведеного аналізу можна зробити кілька висновків: 1. У сучасній науці кримінального права відсутня наукова дискусія щодо правового розуміння безпосереднього об'єкта кримінального правопорушення, передбаченого ст. 270 КК України. 2. Безпосередній об'єкт складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 270 КК України, окреслюється за допомогою двох понять «вимоги пожежної безпеки» і «вимоги техногенної безпеки». 3. Розуміння змісту таких вимог є достатньо ускладненим у зв'язку з високою бланкетністю цих понять і розгалуженим регулюванням таких вимог у різних нормативно-правових актах. 4. Вважається, що нормативні акти, які визначають обсяг таких вимог, покладають обов'язок їх дотримання на певне коло осіб, які мають правовий зв'язок з територією, об'єктом чи площею, на яких ними ці вимоги повинні забезпечуватися. 5. Вказане дозволяє поставити науковій спільноті питання про встановлення спеціального суб'єкта кримінального правопорушення, передбаченого ст. 270 КК України, а саме особи, яка повинна забезпечувати дотримання вимог пожежної чи техногенної безпеки.

Література.

1. *Чугуніков І.І.* Об'єкт злочину як нормативне поняття. *Держава та регіони. Серія: Право.* 2017. №4 (58). С. 60-73.
2. *Яценко А.М.* Щодо визначення об'єкта кримінального правопорушення, передбаченого ст. 270 КК України. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права.* 2023. № 4. С. 107-113.
3. Науково-практичний коментар до статті 270 Кримінального кодексу України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KK004787>.
4. *Гаврилова К.Ю.* Кримінальна відповідальність за порушення встановлених законодавством вимог

пожежної безпеки. URL: <http://surl.li/pcjjj>.

5. Андрієнко М.В. Особливості визначення поняття «пожежна безпека». *Пожежна безпека: теорія і практика: збірник наукових праць*. 2014. № 16. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pbtp_2014_16_4.

6. Кодекс цивільного захисту України. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2013. № 34-35. ст.458. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>.

7. Гаврилова К.Ю. Кримінальна відповідальність за порушення вимог пожежної безпеки в закладах освіти. *Молодий вчений*. 2018. № 11 (63). С. 102-150.

8. Планування і забудова території ДБН Б.2.2-12:2018. Державні будівельні норми України. 2018. URL: <http://surl.li/quiok>.

9. Про затвердження Правил техногенної безпеки Наказом Міністерства внутрішніх справ України № 879 від 05 листопада 2018 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1346-18#n14>.

10. Правила техногенної безпеки Затверджені Наказом Міністерства внутрішніх справ України № 879 від 05 листопада 2018 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1346-18#n14>.

References.

1. Chuhunikov, I.I. (2017). «The object of the crime as a normative concept». *Derzhava ta rehiony. Seriya: Pravo*. №4 (58). pp. 60-73. Available at: http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/4_2017/13.pd.

2. Yashchenko, A.M. (2023). «Regarding the definition of the object of the criminal offense provided for in Art. 270 of the Criminal Code of Ukraine». *Aktual'ni problemy innovatsijnoi ekonomiky ta prava*. № 4. pp. 107-113. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2023-4-18>.

3. Naukovo-praktychnyj komentar do statti 270 Kryminal'noho kodeksu Ukrainy. [Scientific and practical commentary on Article 270 of the Criminal Code of Ukraine]. Available at: <https://ips.ligazakon.net/document/KK004787>.

4. Havrylova, K.Yu. Kryminal'na vidpovidal'nist' za porushennia vstanovlenykh zakonodavstvom vymoh pozhezhnoi bezpeky. [Criminal liability for violation of fire safety requirements established by law]. Available at: <http://surl.li/pcjjj>.

5. Andriienko, M.V. (2014). «Features of the definition of the concept of "fire safety"». *Pozhezhna bezpeka: teoriia i praktyka: zbirnyk naukovykh prats'*. № 16. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pbtp_2014_16_4.

6. Kodeks tsyvil'noho zakhystu Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR). (2013). [Civil Protection Code of Ukraine. Information of the Verkhovna Rada]. № 34-35. st.458. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>.

7. Havrylova, K.Yu. (2018). «Criminal liability for violation of fire safety requirements in educational institutions». *Molodyi vchenyj*. № 11 (63). pp. 102. Available at: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/3428/3391>.

8. Planuvannia i zabudova terytorij DBN B.2.2-12:2018. Derzhavni budivel'ni normy Ukrainy. (2018). [Planning and development of territories DBN B.2.2-12:2018. State building regulations of Ukraine]. Available at: <http://surl.li/quiok>.

9. Pro zatverdzhennia Pravyl tekhnogennoi bezpeky Nakazom Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy. (2018). [On the approval of the Technogenic Safety Rules by the Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. № 879 dated November 5, 2018. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1346-18#n14>.

10. Pravyla tekhnogennoi bezpeky Zatverdzeni Nakazom Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy. (2018). [Technogenic safety rules Approved by Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. № 879 dated November 5, 2018. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1346-18#n14>.

Abstract.

Yashchenko A. Regarding the definition of the concepts of fire and technological safety in the criminal law of Ukraine.

The article provides a theoretical and legal analysis of the object of a criminal offense under Article 270 of the Criminal Code of Ukraine: "Violation of fire or industrial safety requirements established by law". The author notes that there are no comprehensive scientific studies on this issue. The author determines that the key concepts in determining the direct object of the criminal offense under Article 270 of the Criminal Code of Ukraine, "Violation of fire or industrial safety requirements established by law," are the concepts of "fire safety requirements" and "industrial safety requirements." These definitions are almost not considered in modern Ukrainian law. Moreover, there is no consideration of them in the criminal law aspect. The author states that "fire safety" and "industrial safety" should be characterized by the concept of "requirements". The author analyses Ukrainian legislation that regulates fire and industrial safety requirements. It is concluded that compliance with fire and industrial safety requirements is imposed by law on a clearly defined range of persons. Moreover, this conceptually depends on this person's connection with the facility where fire and industrial safety requirements must be met. All this allows us to question whether subjects may be liable for committing a criminal offense under Article 270 of the Criminal Code of Ukraine. This issue requires in-depth study and analysis, which may result in proposals to amend Article 270 of the Criminal Code of Ukraine to form a clearly defined list of subjects of the said offense.

Keywords: corpus delicti of a criminal offense, criminal liability, public safety, object of a criminal offense, fire safety requirements, technogenic safety requirements, subject of a criminal offense.

Стаття надійшла до редакції 05.12.2023 р.

Бібліографічний опис статті:

Яценко А.М. Щодо визначення понять пожежна та техногенна безпека у кримінальному праві України. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2023. № 5-6. С. 86-90.

Yashchenko A. Regarding the definition of the concepts of fire and technological safety in the criminal law of Ukraine. *Actual problems of innovative economy and law*. 2023. No. 5-6, pp. 86-90.